

As found - at tage udgangspunkt i dét der er

Braae, Ellen Marie; Riesto, Svava

Published in:
Videnblade Park og Landskab

Publication date:
2011

Citation for published version (APA):
Braae, E. M., & Riesto, S. (2011). As found - at tage udgangspunkt i dét der er. *Videnblade Park og Landskab*, (3.1-74).

As found

– at tage udgangspunkt i dét der er

I 2010 afholdte Skov & Landskab på Københavns Universitet konferencen *World in Denmark* under temaet »As found«. Det handler om at forstå byen, dens sammenhænge og kompleksitet, at se landskabet som et monument, og at enhver indgriben ændrer ikke alene dét, som forandres. Den forandrer også indirekte det omkringliggende.

AS FOUND er et begreb, som beskriver meget af det, der sker i dagens landskabsarkitektur, arkitektur og urban design, men som stammer fra 1950'ernes London. Udtrykket blev først introduceret af kunsthistorikeren Reyner Banham og er tæt

knyttet til kunstnerne omkring The Independent Group samt arkitekterne Alison og Peter Smithson.

I 1950'erne blev As Found brugt til at beskrive en arbejdsmåde, hvor arkitekter ikke bare indsætter forhåndsudtænkte former, men tager udgangspunkt i materialer og strukturer, som findes på det enkelte sted. Med en stor opmærksomhed på hverdagskultur forsøgte ægteparret Smithson at bruge det, de fandt og samtidig forbedre det enkelte sted med deres bymæssige projekter. En sådan arbejdsmetode er højaktuel, men dog på ingen måde ligefrem eller uproblematisk.

Forstå byen

På konferencen fik diskussionen om anvendelsen af metoden fundament og vinger med blandt andre Andrea Kahn, professor ved Columbia University i New York. I stedet for at tale om steder som sådan så hun nærmere på, hvordan arkitekter, landskabsarkitekter og urbane designere finder det specifikke – findings. Dermed tog hun afstand fra en måde at omtale steder, som har været dominerende i årtier og stadig dukker op i mange konkurrenceprogrammer, kritikker osv. – nemlig stedets ånd. Christian Norberg-Schulz har været skælsættende i denne tænkning, og han beskrev

I forbindelse med omdannelse af industriområdet Île de Nantes udfordrer Chemetoff vores tænkemåder og praksisformer i forbindelse med byomdannelse. Denne mekaniske elefant blev bygget som et led i omdannelsesprocessen. Målet var at give folk en anden relation til det, der allerede er der, værdsætte det eksisterende i stedet for at eliminere alt på forhånd.

FOTO: SAVVA RIESTO

Genius Loci som en fast størrelse, der bor i stedet og ud fra en arkitektfaglig vinkel blot venter på at blive opdaget. I skarp kontrast her til er Kahn optaget af, at der ikke findes absolutte steder men at den måde, hvorpå vi undersøger en grund – site – har betydning for, hvordan vi opfatter den.

Kahn stillede nogle meget enkle spørgsmål til forhold, vi tager for givet, og hvor det ikke er muligt at komme med enkle svar: Hvordan afgrænser man en grund? Byen kan godt deles op i byggegrunde og ejendomme (site of control), men arkitekter og planlæggere ved jo, at disse hænger sammen og ikke fungerer som øer. Den enkelte grund påvirker de sammenhænge, den indgår i (site of influence) som et nyt boligområde forandrer sine omgivelser. Og den enkelte grund bliver påvirket af de sammenhænge, den indgår i, nære som fjerne (site of effect). Fx påvirker indkøbscentre ved hovedvejen udviklingen af byens historiske centrum, ligesom beslutninger i Brussel indvirker på jysk landbrug.

Med en forståelse for at grunde knytter sig til hinanden på forskellige måder og med vidt forskellig udstrækning bliver den klassiske arbejdsmetode med inddeling i skaler, hvor man foregiver, at projekter er på enkeltbygning-, kvarter-, eller byniveau, meget problematisk, påpeger Kahn.

Hvis vi skal være årvågne for denne kompleksitet, er det ikke nok med traditionelle planer, der tit viser netop den enkelte byggegrund som en ø. Hvordan kan en forståelse af byen, som lægger vægt på relationer og forandring over tid afbilledes? Kahn påpeger, at der ligger en opgave i at udvikle nye typer visuelle repræsentationer. Og det er svært, for det er ikke nødvendigvis fotogene objekter eller endelige planer, der skal til. Det står i skarp kontrast til, hvad vi er vant til. Siden modernis-

men har arkitektur været afbildet som enkeltobjekter. Kahn mindede om, at selv om Le Corbusiers huse tit blev præsenteret som enkeltstående værker, var han ikke så ignorant overfor grundens relationer, som det kan se ud som.

Landskabet som et monument

Günther Vogt fra Sweitz, som i øjeblikket arbejder med Carlsberg, åbnede i sin præsentation, gennem et udvalg af projekter, for sin »værktøjskasse« til behandling af det »monument«, som han ser landskabet som. Med det mener han, at landskabet vidner om tidligere kulturelle, botaniske, geotekniske og andre processer, som han som landskabsarkitekt tager højde for i enhver intervention. Ved hver afgørende beslutning gennem designprocessen formår han at klassificere den konkrete situation og derpå vifte et sæt af valgmuligheder ud.

Sammen med en stor viden leder kombinationen af indsigtfulde læsninger og klassificeringer i Vogts tilfælde til unikke udsagn, hvis forankring primært består af overførelse af naturtyper, som har fællestræk med det, han har fundet på den givne grund.

Reflektiv planlægning

Den franske landskabsarkitekt og arkitekt, Alexandre Chemetoff, viste kun ét projekt på konferencen, men gik desto mere i dybden. Det var der god grund til, idet Chemetoff med projektet til omdannelse af industriområdet Île de Nantes på atlantisk kysten i flere henseender udfordrer vores tænkemåde og praksisformer i forbindelse med byomdannelse.

Sammen med Jean Louis Bethomieu har Chemetoff arbejdet med at omdanne øens gamle værfte, lagerhaller, lagerpladser mm. til nutidige formål. Og ganske vigtigt; Chemetoff har ikke tegnet nogen egentlig masterplan. Udviklingen af området hviler derimod på et sæt af grund-

læggende principper: Enhver indgriben ændrer ikke alene det, som forandres. Den forandrer også indre det omkringliggende.

Det er i tråd med den relationelle forståelse, Kahn opfordrede til. Denne tilgang rummer en kompleksitet, der leder videre til Chemetoffs næste princip: en refleksiv planlægning, der anerkender, at udgangspunktet hele tiden ændrer sig, og at man derfor må tage ét skridt ad gangen, vurdere, lære, justere og gå videre. Og helst med så små virkemidler som muligt. Det fordrer en løbende vurdering af potentialer, virkemidler og delmål af den bestandige omdannelse. Chemetoff har til Île de Nantes udviklet en såkaldt »plan guide«, som er blevet revideret hver tredje måned gennem de 10 år, omdannelsesprocessen har stået på. Den viser inden for en overskuelig tidshorisont både, hvad der er sket og, hvad de næste skridt vil være.

De mange oplæg på konferencen blev afrundet af professor Thomas Sieverts, som har været en af hovedkræfterne bag IBA Emscher Park i Ruhr distriktet i Tyskland. Hans refleksioner efter mere end fem årtier i arkitekturdiskussionen vil sammen med projektpræsentationer og forskerartikler indgå i en ny forskningspublikation, som udgives af Arkitektens Forlag.

Et nyt forår er på vej og dermed en ny World in Denmark-konference om internationale nybrud i landskabsarkitekturen. Konferencen afholdes i maj under overskriften »Fear of Nature« med en ny håndfuld internationale frontløbere inden for landskabsarkitektur. Se www.windk2011.dk.

Ellen Marie Braae og Svava Riesto

Læs mere

Se eller gense indlæg og artikler fra konferencen World in Denmark »As found« på www.windk2010.dk.